ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ХЭЛТСИЙН ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ Н.ЭРДЭНЭ-ОЧИРЫН 2025 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ, ҮР ДҮН, МЭРГЭШЛИЙН ТҮВШИНГ ҮНЭЛЭХ ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХУУДАС

Байгууллагын нэр: Говь-Алтай аймгийн Засаг даргын Тамгын газар

Нэгжийн нэр: ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ХЭЛТЭС

1. Гүйцэтгэлийн зорилт, арга хэмжээний биелэлт

Д/д	Гүйцэтгэлийн зорилт, арга хэмжээ	Гүйцэтгэлийн түвшин	Нийт (70 оноо)
	2	3	4
1.	Нэгжийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт	85.6	59.9

1. Мэдлэг, ур чадвараа дээшлүүлэх зорилт, арга хэмжээний биелэлт

Д/д	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Арга хэмжээний биелэлтийн хувь	Төсвийн шууд захирагчийн өгсөн үнэлгээ (15 хүртэл оноогоор)
1.	Хариуцсан чиг үүргийн хүрээнд зохион байгуулагдах сургалт, уулзалт, хэлэлцүүлэгт хамрагдах	100	15.0
2.	Удирдлагын манлайлал чиглэлээр сургалтад хамрагдах	100	15.0
3.	Үндэсний бичгийн мэдлэг чадвараа сайжруулах, компьютерын цэс суулгаж албан хэрэгцээндээ ашиглаж хэвших	70	14.0
Мэдлэг ур чадвараа дээшлүүлэх зорилт, арга хэмжээний дундаж оноо			14.7

3. Хандлага, ёс зүй, ур чадварын үнэлгээ (Нэгжийн даргын үнэлгээ)

Д/д	Үзүүлэлт	Төсвийн шууд захирагчийн өгсөн үнэлгээ (15 хүртэл оноогоор)
1.	Хандлага, ёс зүй	14.0
2.	Удирдан зохион байгуулах	14.0
3.	Асуудал шийдвэрлэх	15.0
4.	Манлайлах	15.0
5.	Багаар ажиллах	14.0
6.	Харилцаа	14.0
Хандлага, ёс зүй, ур чадварын дундаж оноо		14.3

4. Гүйцэтгэлийн үнэлгээ

Д/д	Үнэлгээний үзүүлэлт	Үзүүлэлт тус бүрийн оноо
1.	Гүйцэтгэлийн зорилт, арга хэмжээний биелэлт *(нэгжийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт)*	59.9
2.	Мэдлэг, ур чадвараа дээшлүүлэх зорилт, арга хэмжээний биелэлт	14.7
3.	Хандлага, ёс зүй, ур чадварын үнэлгээ *(Төсвийн шууд захирагчийн үнэлгээ)*	14.3
4.	Хандлага, ёс зүй, ур чадварын үнэлгээ *(Төсвийн шууд захирагчийн үнэлгээ)*	—
5.	Үнэлгээний оноонд орсон өөрчлөлт *(Аргачлалын 6 дугаар хэсэгт заасан холбогдох заалтыг бичих)*	—
Нийт оноо = (Гүйцэтгэлийн зорилт, арга хэмжээний оноо + Мэдлэг, ур чадвараа дээшлүүлэх зорилт, арга хэмжээний оноо + Хандлага, ёс зүй, ур чадварын оноо *(Нэгжийн даргын болон хамт олны үнэлгээ)*) - Аргачлалын 6 дугаар хэсгийн холбогдох заалтын дагуу хассан оноо + Аргачлалын 6 дугаар хэсгийн холбогдох заалтын дагуу нэмсэн оноо		88.9

Үнэлгээг баталгаажуулсан: ***Төсвийн шууд захирагч***

АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА .... /Ш.ЭРДЭНЭБАТ/

)

2025 оны 12 сарын 09 өдөр

Үнэлгээтэй танилцаж, зөвшөөрсөн: ***нэгжийн дарга:***

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ХЭЛТСИЙН
ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ .... /Н.ЭРДЭНЭ-ОЧИР/

2025 оны 12 сарын 09 өдөр

АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ХЭЛТСИЙН 2025 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

Д/д	Стратеги төлөвлөгөө болон үндэслэж байгаа бусад бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж	Төсөв	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин		Хүрсэн түвшин буюу хэрэгжилт /хүрээгүй бол тайлбар/	Гүйцэт--гэлийн хувь
					Эхний хагас жил	Сүүлийн хагас жил		
ЗОРИЛТ 1. БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГИЙН ЗОРИЛТЫН ХҮРЭЭНД:								
1	Зорилт 1.Аймгийн Засаг даргын 2024-2028 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан зорилтыг хэрэгжүүлэх							
1.1	Арга хэмжээ 1.1. Хүний эрхийг хамгаалах тогтолцоог сайжруулах, хүний эрхийн стандартыг нэвтрүүлэхэд иргэд, төрийн албан хаагчдад мэдлэг, мэдээлэл олгох сургалт сурталчилгааг зохион байгуулна.	-	Хамрагдсан хүний тоо	1000	1000-аас доошгүй	1200-аас доошгүй	Аймгийн хэмжээнд хүний эрхийг хамгаалах бодлогыг хэрэгжүүлэх, эрх зүйн тогтолцоог бүрдүүлэх зорилгоор аймгийн Засаг даргын 2023 оны 08 дугаар сарын 15-ны өдрийн А/474 дүгээр захирамжаар аймгийн Засаг даргын дэргэд “Хүний эрх хамгаалах зөвлөлийг” 17 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулан чиг үүргийн дагуу ажиллаж байна. Мөн 18 сумын Засаг даргын Тамгын газрын дэргэд “Хүний эрх хамгаалах” зөвлөлийг байгуулан хүний эрх зөрчигдөхөөс урьдчилан сэргийлэх зөрчигдсөн тохиолдолд нөхөн сэргээх хамгаалах арга хэмжээ авч ажиллаж байна. Мөн “Хүний эрхийг хамгаалах эрх зүйн тогтолцооны тухай ойлголт” сэдвийн хүрээнд 15 удаагийн танхимын сургалтыг зохион байгуулж, аймгийн хэмжээнд 1,817 иргэнд эрх зүйн сургалт сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулсан	100

							байна.	
1.2	Арга хэмжээ №1.2. Эрх зүйн хөтөч нарыг мэргэшил, арга зүйгээр хангаж, иргэдийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулна.	-	Зөвлөмж, мэдээллээр хангасан хүний	5000 хүнд сургалт зохион байгуулсан байна	5000-аас доошгүй	5500-аас доошгүй	Монгол Улсын Их Хурлаас 2025 онд шинээр баталсан хуулиудын системчлэлийг хийж сумдын, эрх зүйн хөтөч нарт хүргүүлсэн бөгөөд тус хуулиудыг сурталчлах иргэд, байгууллагуудад түгээх ажлыг зохион байгуулж ажиллахыг даалгасан. Аймгийн хэмжээнд нийт 79 эрх зүйн хөтөч чиг үүргийн дагуу ажиллаж, 4,150 хүнд хууль сурталчлах ажлыг зохион байгуулсан байна. Мөн аймгийн Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн төвд байгуулсан эрх зүйн хөтчийн булангийн мэдээллийг 7 хоног бүр шинэчлэн ажиллаж байна.	90
1.3	Арга хэмжээ №1.3. Захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон шийдвэрийг Захиргааны ерөнхий хуульд нийцүүлэн боловсруулж, батлан, Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд ирүүлж нийтээр дагаж мөрдөх захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн бүртгэлд бүртгүүлснээр дагаж мөрдөх	-	Шинээр бүртгүүлсэн хэм хэмжээний актын тоо	29	15-аас доошгүй	20-иос доошгүй	Захиргааны ерөнхий хууль, холбогдох журмын шаардлага хангасан эсэхийг хянан үзээд: Бугат сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны 12 дугаар сарын 25-ний өдрийн 12 дугаар "Малын тоо толгойн албан татварын хэмжээ тогтоох тухай" тогтоол, Шарга сумын иргэдийн Төлөөлөгчийн хурлын 2024 оны 12 дугаар сарын 27-ний өдрийн 10 дугаартай "Малын тоо толгойн албан татварын хэмжээг тогтоох тухай" тогтоол, Дэлгэр сумын иргэдийн Төлөөлөгчийн хурлын 2024 оны 12 дугаар сарын 25-ний өдрийн 17 дугаартай "Малын тоо толгойн албан татварын хэмжээг тогтоох тухай"	100

							тогтоол, Есөнбулаг сумын иргэдийн Төлөөлөгчийн хурлын 2024 оны 12 дугаар сарын 23-ний өдрийн 08 дугаартай "Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж нэгжийн үнэ тариф батлах тухай" Бигэр сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын 2025 оны 03 дугаар сарын 26-ний 02 дугаартай "Малын тоо толгойн албан татварын хэмжээг тогтоох тухай" тогтоол, Баян-Уул сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын 2025 оны 03 дугаар сарын 31-ний 21 дугаартай Гол мөрний урсац, бүрэлдэх эхийг орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авах тухай тогтоол, Хөхморьт сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын 2025 оны 04 дүгээр сарын 07-ний 03 дугаартай Гол мөрний урсац, бүрэлдэх эхийг орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авах тухай тогтоолуудыг хуульд заагдсан бүрдлийн шаардлагыг хангаан Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд улсын нэгдсэн бүртгэлд бүртгүүлэхээр хүргүүлvбөгөөд Улсын нэгдсэн санд бүртгэлтэй нийт 40 захиргааны хэм хэмжээний акт хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байна.	
1.4	Арга хэмжээ №1.4. Монгол Улсын Ерөнхий сайдаас өгсөн	-	Хэрэгжилтийг хангасан ажлын тоо	-	Өөрт хамаарах ажлын 2025 оны	Өөрт хамаарах ажлын 2025 оны	Монгол Улсын Ерөнхий сайдаас өгсөн чиглэлийн дагуу "Алсын хараа-2050 урт хугацааны хөгжлийн бодлого",	90

	чиглэлийн дагуу "Алсын хараа-2050 урт хугацааны хөгжлийн бодлого", "Шинэ сэргэлтийн бодлого"-ын хэрэгжилтийг хангах				хэрэгжилтийг хангах	хэрэгжилтийг хангах	"Шинэ сэргэлтийн бодлого"-ын үзэл баримтлалыг аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусган хэрэгжилтийг хангаж ажиллаж байна. Тус аймаг нь хүний хөгжлийг тэргүүнд тавьж боловсрол, эрүүл мэнд, гэр бүл, аялал жуулчлалын ажлыг эрчимжүүлж хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийг нэмэгдүүлж иргэнд ээлтэй амьдрах орчныг бүрдүүлэх зорилготой ажиллаж байна.	
1.5	Арга хэмжээ №1.5. Монгол Улсын Засгийн газрын 2023 оны 357 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажиллах	-	Хэрэгжилтийг хангасан ажлын тоо	-	Өөрт хамаарах ажлын 2025 оны хэрэгжилтийг хангах	Өөрт хамаарах ажлын 2025 оны хэрэгжилтийг хангах	Аймгийн хэмжээнд хүний эрхийг хангах, хамгаалах бодлогыг хэрэгжүүлэх, эрх зүйн тогтолцоог бүрдүүлэх, хууль тогтоомж, шийдвэр, үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах чиглэлээр аймгийн Засаг даргын 2023 оны 08 дугаар сарын 15-ны өдрийн А/474 дүгээр захирамжаар аймгийн Засаг даргын дэргэд "Хүний эрх хамгаалах зөвлөл-ийг" 17 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулан чиг үүргийн дагуу ажиллаж байгаа бөгөөд тус аймгийн 18 сумын Засаг даргын Тамгын газрын дэргэд 7-9 бүрэлдэхүүнтэй "Хүний эрх хамгаалах" зөвлөл байгуулагдан үйл ажиллагаа явуулж байна. Аймгийн Засаг даргын санаачилгаар хүн амын дундаж наслалтыг 80-аас дээш хүргэх зорилт бүхий "Говь-Алтай 80+" эрүүл мэндийн хөтөлбөрийг	90

							хэрэгжүүлж 12 төрлийн үзлэг, оношилгоо бүхий явуулын эмнэлгийн үйлчилгээг алслагдсан баг, сумын төвийн иргэдэд хүргэж ажиллалаа. Орон нутгийн хэмжээнд хүний эрхийг хамгаалах, хангахын тулд Улсын Их Хурлын 2021 оны 106 дугаар тогтоолоор баталсан “Шинэ сэргэлтийн бодлого”, "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлоготой уялдуулан аймгийн бодлого төлөвлөлтийг статистик, дүн шинжилгээ, судалгаанд тулгуурлан жендерийн тэгш оролцоотой байх бүх насны иргэд үр нөлөөг нь тэгш шударга хүртэх байдлаар аймгийн Засаг даргын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг тус тус боловсруулж батлуулан, хэрэгжүүлж байна. Тус хөтөлбөрт тусгайлан хүний эрхийг хангах тогтолцоог бүрдүүлэх зорилго, зорилтыг дэвшүүлж, хэрэгжүүлэхэд тогтвортой, оновчтой, үр өгөөжтэй хөрөнгө оруулалт, бүх түвшний түншлэл хамтын ажиллагааг чухалчлан төрийн хариуцлагыг сайжруулахад анхааран ажиллаж байгаа бөгөөд сумдын бодлого, шийдвэрт мөн адил баримталж байна. МУЗГ-ын 357 дугаар тогтоолоор баталсан НҮБ-ын хүний эрхийн зөвлөлөөс гаргасан зөвлөмжүүдийг 2023-2025 онд хэрэгжүүлэх арга	

							хэмжээний ерөнхий төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны бодлого чиглэлийн хүрээнд Төрийн тусгай албан хаагчдын нэгдсэн эмнэлгээс зохион байгуулж буй эрүүл мэндийн үзлэг оношилгоонд аймгийн хуулийн байгууллагын албан хаагчид сумын хууль, эрх зүй хариуцсан мэргэжилтнүүд нийт 600 албан хаагчийг хамруулж ажиллалаа.	
1.6	Арга хэмжээ №1.6. Мал хулгайлах, согтуугаар үйлдэгдсэн гэмт хэргийн гаралтыг бууруулах, гэмт хэргийн илрүүлэлтийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авна.	-	Буурсан хувь	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэгт, мал хулгайлах гэмт хэрэг, нийт бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт,согтуугаар үйлдэгдсэн гэмт хэргийн эзлэх жин, хувь буурсан байна.	Тус бүр 1 хувиар бууруулна.	Тус бүр 1 хувиар бууруулна.	Тайлант хугацаанд Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 17.12 дугаар зүйлд заасан “мал хулгайлах” гэмт хэргийн шинжтэй нийт 2 гомдол мэдээлэл бүртгэгдэн шалгагдсан. Бүртгэгдэн шалгагдсан 2 гомдол мэдээлэлд хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээж мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулсан. Энэ онд хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээн шалгагдсан 2 хэргийн гэмт хэрэг үйлдсэн этгээдүүдийг олж тогтоосон бөгөөд эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татах чиглэлээр мөрдөн шалгах ажиллагааг явуулж байна. Мөн урьд онуудад үйлдэгдээд эзэн холбогдогч нь тогтоогдоогүй байгаа мал хулгайлах 21 хэрэг бүртгэлтийн хэргүүдэд мэдээ, мэдээлэл цуглуулан мөрдөн шалгах ажиллагааг явуулж байна. Мал хулгайлах гэмт хэрэг эхний 5 сарын байдлаар	90

							2 бүртгэгдэж урьд оны мөн үеэс 3 хэргээр буюу 60 хувиар буурсан байна.	
1.7	Арга хэмжээ №1.7. Аймаг, сумдын төвийн гэр хорооллын хяналтын камертай гудамжны тоог нэмэгдүүлэх, хяналтын камерын нэгдсэн төвтэй болох	-	Нэмэгдүүлсэн хяналтын камертай гудамжны тоо,	150	200-оос доошгүй	250-аас доошгүй	Тус ажлын хүрээнд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар суурилуулсан 162, аж ахуйн нэгж, байгууллагын гадна орчинд суурилуулсан 28 камер, Дэлгэр, Баян-Уул, Төгрөг, Алтай, Тонхил, Хөхморьт, Цогт сумдыг дэд төвтэй холбох зэрэг 7 сумын камержуулалтыг дэд төвд холбосон. Мөн Говь-Алтай-Баянхонгор чиглэлийн улсын чанартай замд орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар дугаар таних камер 2 ширхгийг байршуулан үйл ажиллагаанд ашиглаж байна. Улсын хэмжээнд теле хяналтын нэгдсэн систем байгуулах ажлын хүрээнд “Дэд төв”-ийн үйл ажиллагаанд ашиглахаар сонгосон ухаалаг программ хангамж “IREX”, видео удирдлагын нэгдсэн систем “NX WITNESS”-ийг албан ёсны лицензтэй нэвтрүүлэх зорилгоор төсвийн тооцооллыг гаргаж албан бичгээр Хан Алтай ресурс ХХК-д хүргүүлж, төлөөлөн удирдах зөвлөлөөр 203 сая төгрөгийг шийдүүлэн “Спийд аксон” ХХКомпани тендэрт шалгарч тоног төхөөрөмжийн лицензийн худалдан авалтыг хийн, 2025 оны 04 дүгээр сарын 23-ны өдрөөс эхлэн 70 лиценз, “IREX ухаалаг программ хангамжийг	90

							суурилуулах ажлыг эхлүүлэн ажиллаж байна. Тус аймгийн хэмжээнд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар суурилуулсан 217 камер, аж ахуйн нэгж байгууллагын гадна орчинд суурилуулсан 770 камерыг http://camera.police.gov/ санд бүртгэсэн. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар суурилуулсан 162, аж ахуйн нэгж, байгууллагын гадна орчинд суурилуулсан 28 камер, 3 сумын камержуулалтыг дэд төвд холбосон. Мөн Говь-Алтай-Баянхонгор чиглэлийн улсын чанартай замд орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар дугаар таних камер 2 ширхгийг байршуулан үйл ажиллагаанд ашиглаж байна. Энэ оны эхний 12 сарын байдлаар 10 камерыг "Дэд төв"-д холбосон.	
1.8	Арга хэмжээ №1.8. Төрийн архивын барилгыг ашиглалтад орсонтой холбогдуулан тус байгууллагад ашиглагдах тоног төхөөрөмжийг шинэчлэн нэмэгдүүлнэ	-	Тухай бүр	Шаардлагатай хэрэгсэл, техник тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан эсэх, тоног төхөөрөмжийг шинэчилсэн тоо	Архивын цаасан суурьтай баримт, тусгай төрлийн, цахим баримт хадгалах зориулалтын тавиур шүүгээ байхгүй, сандал ширээ, компютер, принтер, скайнер,	Архивын хадгалалт хамгаалалт сайжирч, шаардлагатай хэрэгсэл, техник тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан байна.	Төрийн байгууллагуудын архивын хөмрөгийн баримтыг цахим хэлбэрт шилжүүлэх, цаасан суурьтай баримтаас цахим архивын баримтыг үүсгэх, архивын үйл ажиллагааг бүрэн цахим хэлбэрт шилжүүлэхэд шаардлагатай тоног төхөөрөмжийг аймгийн Засаг даргын Тамгын газар болон аймгийн Засаг даргын захирамжаар үе шаттай шийдвэрлүүлж байна. Энэ онд суурин компьютер-3ш, А3 сканнер-1ш, А4 сканнер-	100%. 50 +

					бусад шаардлагатай хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн хүрэлцээ хангамж дутагдалтай.		1ш, өнгөт принтер-1ш тус тус шийдвэрлэлээ. Нийт 20.0 сая шахам төгрөгийн тоног төхөөрөмж, пос машин авч өгсөн	
1.9	Арга хэмжээ №1.9. Төрийн архивын улсын үзлэг 2025 онд зохион байгуулагдахтай холбогдуулан урьдчилсан хяналт шалгалт, зөвлөн туслах үйлчилгээг байгууллагуудад зохион байгуулах	-	Байгууллагын тоо	100	120	150	Улсын үзлэг зохион байгуулагдахтай холбогдуулан 160 төрийн байгууллагын архив, албан хэрэг хөтлөлт хариуцсан албан хаагчдад заавар, зөвлөгөө өгч бэлтгэл ажлыг хангаж ажиллаж байна. Монгол Улсын Засгийн газрын тогтоолоор улсын үзлэг зохион байгуулах тухай удирдамж, шалгуур үзүүлэлт, хугацаа товлогддог тул зохион байгуулалтын ажил хүлээгдэж байна.	50
1.10	Арга хэмжээ №1.10. Хууль эрх зүйн сургалт сурталчилгааг аймгийн хэмжээнд зохион байгуулна.	-	Хамрагдсан хүний тоо, зохион байгуулсан сургалтын тоо	10-аас доошгүй сургалт зохион байгуулж, 5000-аас доошгүй хүнд сургалт сурталчилгаа хийсэн байна.	5-аас доошгүй сургалт зохион байгуулж, 2500-аас доошгүй хүнд сургалт сурталчилгаа хийсэн байна.	5-аас доошгүй сургалт зохион байгуулж 2500-аас доошгүй хүнд сургалт сурталчилгаа хийсэн байна.	Аймгийн нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд хууль тогтоомжийг сурталчлах, иргэд олон нийтийг эрэлт хэрэгцээт шаардлагатай мэдээллээр хангах, тэдний хууль зүйн мэдлэгийг нэмэгдүүлэх зорилгоор аймгийн Алтай мэдээ агентлаг, Алтай мэдээ радиогоор Монгол Улсын Их Хурлаас баталсан 2025 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа 12 хуулиар мэдээлэл бэлтгэж яриа өгсөн бөгөөд 5,000 иргэнд хүрч иргэдийн хууль, эрх зүйн мэдлэгийг дээшлүүллээ. Мөн Авлигын эсрэг уриалсан	100

							видео контентыг бүтээж Миний Алтай сошиал ТВ, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын цахим хуудас, Сүбээдэй.МН сайт, UBS телевизээр иргэдэд түгээн 8,000 иргэний хандалт авсан байна. Тус ажлын хүрээнд аймаг сумын төрийн байгууллагууд нийт 32 байгууллага авлигын эсрэг аянд нэгдэж авлигын эсрэг уриалсан 32 видео контентыг бүтээж боломжит эх үүсвэр цахим хаягуудаар иргэдэд түгээн ажилласан. Шинээр батлагдсан хуулиудыг сурталчлах зорилгоор аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын цахим хуудас, хуульчийн группээр нийтэлж иргэдэд түгээж ажиллалаа. 2025 онд дагаж мөрдөх шинээр батлагдсан хууль тогтоомжууд болон “Төрийн болон албаны нууцын тухай”, “Төрийн болон албаны нууц хамгаалах журам”, “Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах эрх зүйн тогтолцооны тухай ойлголт”, “Хүүхэд хэрэглэгч”, “Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай”, “Үндэсний аюулгүй байдлын тухай” “Авлигын эсрэг хууль”, “Төрийн албаны тухай”, “Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай”, “Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн тухай”, “Зөрчлийн тухай”, “Эрүүгийн	

							тухай", "Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай", "Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай"," Цахим гарын үсгийн тухай тухай хууль", "Хүний эрхийг хамгаалах эрх зүйн тогтолцооны тухай ойлголт","Хуульчийн Про боно" өдөрлөг зэрэг арга хэмжээний хүрээнд 15 удаагийн танхимын сургалтыг зохион байгуулж, аймаг, сумын хэмжээнд давхардсан тоогоор 7,300 иргэнд эрх зүйн сургалт сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулсан байна. Мөн аймгийн хэмжээнд Хууль тогтоомжийг сурталчлах 2025 оны төлөвлөгөөг боловсруулан батлуулж сум, байгууллагуудад хүргүүлэн хэрэгжилтэд хяналт тавин ажиллаж байна.	
ЗОРИЛТ 2. ХУУЛИАР ТУСГАЙЛАН ОЛГОСОН ЧИГ ҮҮРГИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛТЫН ХҮРЭЭНД:								
2	Зорилт 2. Хуулийн хэрэгжилтийг хангах							
2.1	Арга хэмжээ №2.1. Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд аймгийн Засаг даргатай 2025 онд хамтран ажиллах гэрээний хэрэгжилтийг хангана.	-	Гэрээний хэрэгжилтийн хувь	95.6	90-ээс доошгүй	93-аас доошгүй	Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд аймгийн Засаг даргатай 2025 онд хамтран ажиллах гэрээний 20 заалт, хавсралтаар баталсан 16 арга хэмжээг хяналтад авч, картлан харьяа агентлагуудад хүргүүлж, хэрэгжилтийг ханган хагас жилийн байдлаар гэрээний заалтыг 85 хувь, хавсралтаар баталсан арга хэмжээг 87.5 хувьтай хэрэгжүүлэн, биелэлтийг заасан хугацаанд Хууль зүй, дотоод хэргийн яамд тайлагнасан.	90

2.2	Арга хэмжээ №2.2. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн хэрэгжилтийг ханган ажиллах	-	Гэмт хэргийн гаралт өмнөх оноос буурсан байна.	-	90-ээс доошгүй	95-аас доошгүй	Гэмт хэрэг, зөрчлийг бууруулах чиглэлээр төрийн болон төрийн бус байгууллагатай хамтран “Уусан бол бүү жолоод”, “Аюултай ачаа”, “Улсын дугаар”, “Гэрэлтүүлэг”, “Сар шинэ-2025”, “Хуулиа мөрдье”, “Цахим архи”, “Акц”, “Хамгаалах малгай”, “Сигнал”, “Байгалиа хамгаалъя”, “Залилах”, “Хуулийн хэрэгжилт”, “Хяналт шалгалт”, “Мэдэгдэл”, “Шөнийн эргүүл”, “Дүрмээ мөрдье”, “Зөрчил”, “Орон нутгийн зам хөдөлгөөний соёл”, “Илрүүлэлт”, “Гэрэл”, “Ачаа тээвэр”, “Оюутан тээвэр”, “Хичээл эхэллээ”, “Тамхигүй ирээдүй”, “Тор”, “Шийдвэрлэлт”, “Мал мах”, “Дугуй”, “Хуулийн хэрэгжилт”, “Галт зэвсэг” зэрэг нэгдсэн болон хэсэгчилсэн 43 арга хэмжээг зохион байгуулан ажиллалаа. Тухайлбал: Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх чиглэлээр “Хуулиа мөрдье” нэгдсэн арга хэмжээг зохион байгуулан, 4.000.000 сая төгрөгийн шийдүүлэн аймгийн Татварын хэлтэстэй хамтран ажил арга хэмжээг зохион байгуулан ажиллалаа. Архины хамааралтай иргэн Б.Баярмааг Архины хордлогоос урьдчилан сэргийлж архины албадан эмчилгээнд явуулах зорилгоор эрүүл мэндийн дүгнэлтийг гарган холбогдох материалыг бүрдүүлэн албадан эмчилгээнд явуулахаар аймаг дахь Сум дундын анхан шатны шүүхээр	100

							албадан эмчилгээнд явуулах шийдвэрийг гаргуулан Баянхонгор аймагт эмчилгээнд хамруулсан. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр “Цахим залилан”, “Гэр бүл дэх хүүхэд хамгаалал”, “Гэр бүлийн хүчирхийллийн тухай ойлголт-Хор уршиг”, “Архины хэрэглээ ба хор уршиг”, “Эцэг, эх, асран хамгаалагчийг үүрэг, хариуцлага”, “Хүүхдийн эрхийн тухай ойлголт”, “Гэмт хэргийн тухай ойлголт-Хор уршиг”, “Гэмт хэрэг, зөрчлийн тухай ойлголт”, “Гэр бүл дэх хүүхэд хамгаалал” зэрэг сэдвээр 184 аж ахуйн нэгж, байгууллагад, 21635 иргэнд сургалт, ухуулга яриа хийж, зам тээврийн осол, хэрэг, хулгайлах, залилах, архи согтууруулах ундааны хэрэглээ зэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр 64 мэдээ, мэдээллийг бэлтгэн 65152 ширхгийг тараан ажиллалаа. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр цахим хуудаст жагсаал цуглаан, залилах, зам тээврийн осол, хэрэг, галт зэвсгийн эзэмшигч нарт, хүүхэд, гэр бүлийн хүчирхийлэл, экологийн болон хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр бэлтгэсэн нийт 2125 мэдээ, мэдээллийг байршуулан 151610 хандалт авсан. Тус газраас аймгийн тодорхой төрлийн гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх 45 видео,	

							118 постер нийт 163 видео, рийл, постерыг бэлтгэн цахим орчинд байршуулсан түгээлт хийн, иргэд олон нийтэд хүргэж ажилласан. Аймгийн "Алтай" радиогоор 9 удаа, орон нутгийн "Миний нутаг", "Алтай" телевизүүдээр 18 удаа мэдээ, мэдээллийг иргэдэд хүргэж ажилласан. 2025 оны эхний 10 сарын байдлаар аймгийн хэмжээнд 343 гэмт хэрэг үйлдэгдсэнийг өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулбал 9 нэгжээр буюу 2.7 хувиар өссөн. Гэмт хэргийн илрүүлэлт 63.3 хувьтай байгаа нь урьд оны мөн үеэс 2.9 функтээр өссөн.	
2.3	Арга хэмжээ №2.3 Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн хэрэгжилтийг хангах төлөвлөгөө батлан хэрэгжүүлнэ.	-	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	-	90-ээс доошгүй	95-аас доошгүй	Цагдаагийн газрын тусгай дугаарын утсанд давтамжтай дуудлага, мэдээлэл энэ оны эхний 10 сарын байдлаар 3 бүртгэгдэж, хариуцсан багийн Засаг дарга, Хамтарсан багт мэдэгдэл хүргүүлэн, биелэлтийг тооцож ажилласан. Архины хамааралтай гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлддэг. Бага насны 5 хүүхэдтэй иргэн, архины хамааралтай гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлддэг. Сургуулийн насны 1 хүүхэдтэй, хөгжлийн бэрхшээлтэй, өндөр настай ээжтэй иргэн. 2 иргэнийг архины албадан эмчилгээнд явуулсан. Гэр бүлийн хүчирхийлэл шүүхийн шатан дээр зүйлчлэл өөрчлөгдөж байгаатай холбогдуулан эргүүлийн, болон дуудлага мэдээлэл хүлээн авч	90

							цагдаа нарт энгэрийн камерыг зөв хэрэглэх, гэр бүлийн хүчирхийллийн дуудлага мэдээлэл дээр ажиллахдаа аюулын зэргийн үнэлгээг энгэрийн камертай хийх, энгэрийн камерын бичлэгийг зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагаанд нотлох баримтаар оруулах чиглэлээр алба хаагчдад 2025 оны 08 дугаар сарын 27-ны өдрийн 01 дугаартай зөвлөмж хүргүүлж ажилласан. Мөн гэр бүлийн хүчирхийллийг өөр зүйл заалтаар төсөөтэй шийдвэрлэж байгаатай холбоотой нотлох баримт бүрдүүлэх зорилгоор 100 ширхэг CD-ний төсвийг Есөнбулаг сумаас шийдүүлж, зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагаанд нотлох баримтаар ашиглаж байна. Тус аймгийн Есөнбулаг сумын Оргил багийн засаг даргад тус багт оршин суух гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлддэг иргэнд хамтарсан багаар үйлчилгээ үзүүлж, нөхцөл байдлын үнэлгээ хийж, хариуг ирүүлэх талаар 2025 оны 09 дүгээр сарын 22-ны өдрийн 35/4823 албан бичиг хүргүүлж, ажил, арга хэмжээний үр дүнг тооцон ажилласан. Шарга сумын Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх салбар зөвлөлтэй хамтран 2025 оны 09 дүгээр сарын 10-ны өдөр “Бидний Өнөөдөр-Хүүхдийн ирээдүй” өдөрлөгийг зохион байгуулан 170 иргэнд “Гэр бүлийн хүчирхийлэл”, “Хүүхдийг	

							гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх нь", "Үе тэнгийн дээрэлхэлт", "Замын тээврийн осол, хэргээс урьдчилан сэргийлэх нь" сэдвүүдээр сургалт мэдээлэл хийж, 4 төрлийн санамж, зөвлөмж, сэрэмжлүүлгийг бэлтгэн 390 ширхгийг тараан ажиллалаа. "Хүчирхийлэл давтагдах ёсгүй" арга хэмжээний 432000 мянган төгрөгийн төсвийг Есөнбулаг сумаас шийдүүлэн 2025 оны 09 дүгээр сарын 17-ны өдөр Хүүхэд, гэр бүл хөгжил хамгааллын газартай хамтран зохион байгуулж, нуугдмалаар үйлдэгдэж байгаа гэр бүлийн хүчирхийллийг илрүүлэх, таслан зогсоох, гэр бүлийн хүчирхийлэл давтан үйлдэгддэг 20 өрхийн 20 хохирогч, 20 холбогдогч нарын судалгааг гаргасан. Судалгаанд үндэслэн 20 айл өрхөөр орж хяналт шалгалтыг хийж, ахуйн хэрэглээний багцыг 5 өрхөд, эмзэг бүлгийн 5 өрхийн хүүхдүүдэд ахуйн хэрэглээний багц, 1 өрхөд дулаан хувцасны багцыг тус тус өгч ажилласан. Эрсдэлт нөхцөл байгаа 20 хүүхдийн судалгаа, гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэгддэг эмзэг цэгийн судалгаануудыг тус тус гаргасан. Мөн "Хөршийн холбоо" сэргээж 3 төрлийн санамж, сэрэмжлүүлгийг бэлтгэн гарган 80 ширхгийг тарааж, 10 багт "ЗОГС" нэртэй баннер тавьж ажилласан. "Өөрийгөө өөрчилье" нөлөөллийн арга	

							хэмжээний 3.468.000 мянган төгрөгийн төсвийг Есөнбулаг сумаас шийдүүлж. 2025 оны 11 дүгээр сарын 27-30-ны өдөр зохион байгуулан ажиллаж байна. Гэр бүлийн хүчирхийллийн улмаас үйлдэгдсэн гэмт хэрэг 19 бүртгэгдсэн урьд оны мөн үеэс 12 нэгжээр буюу 2.7 дахин өссөн.	
2.4	Арга хэмжээ №2.4. Хүүхдийн эсрэг үйлдэгддэг гэмт хэрэг болон хүүхэд холбогддог гэмт хэргийн шалтгаан нөхцөлийг судалж, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, Хүүхдийн эрхийн хууль зүйн хорооны үйл ажиллагааг эрчимжүүлэн дэмжиж ажиллах	-	Хүүхдийн эсрэг үйлдсэн болон хүүхдээс үйлдсэн гэмт хэргийн шалтгаан, нөхцөлийг тогтоох судалгаа хийж, дүнг ГХУСАЗСЗ-д танилцуулсан байна. Хүүхдийн эрхийн хууль зүйн хороогоор дамжуулан эрх, хууль ёсны эрх ашиг сонирхол нь хөндөгдсөн хамгийн багадаа 50 хүүхдэд үйлчилгээ үзүүлсэн байна.	Хүүхдийн эсрэг үйлдэгддэг гэмт хэрэг болон хүүхдээс үйлдэгддэг гэмт хэргийн гаралт өмнөх оноос буурсан байна. Хүүхдийн эрхийн хууль зүйн хорооны үйл ажиллагааг бодитойгоор дэмжиж үр дүнд хүрсэн байна.	90-ээс доошгүй	95-аас доошгүй	Насанд хүрээгүй хүнээс гэмт хэрэг, зөрчилд өртөж хохирох, холбогдохоос урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлэх зорилгоор 2025 оны 02 дугаар сарын 07-ны өдөр Аймгийн Хүүхдийн эрхийн хууль зүйн хороог хуралдуулж цаашид хийх ажлын төлөвлөгөөг хэлэлцэн төлөвлөгөө гарган насанд хүрээгүй хүнийг гэмт хэрэг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажил, арга хэмжээг зохион байгуулан ажиллаж, аймгийн Засаг даргын 2025 оны 04 дүгээр сарын 17-ны өдрийн А/178 дугаар “Ажлын хэсэг байгуулах тухай” захирамж гарч уг захирамжийн хүрээнд ажлыг хэсэг 2025 оны 04 дүгээр сарын 24-ний өдөр хуралдаж цаашид хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөний төслийг хэлэлцэн, “Хамтын шийдэл-хамгаалагдсан ирээдүй” хүүхдийн хөгжил хамгааллын хөтөлбөрийг боловсруулан батлуулан, хөтөлбөрийн хүрээнд ажил арга хэмжээг зохион байгуулан ажиллаж байна.	90

							Хүүхдийг гэмт хэрэг, зөрчилд өртөж хохирохоос урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр “Хүүхэд хамгаалал”, “Хичээл эхэллээ”, “365 анхаарч хайрлая”, “Хүн бүр хүүхэд хамгаалагч”, “Мэдээлье нөлөөлье”, “Бидний хүүхэд-Бидний ирээдүй”, “Өсвөрийн сэргийлэгч-2025”, “Замын хөдөлгөөний цагаан толгой-2025”, “Автомашингүй өдөр” зэрэг нөлөөллийн болон нэгдсэн хэсэгчилсэн арга хэмжээ, тэмцээн уралдааны зохион байгуулан ажиллалаа. Зохион байгуулсан ажил арга хэмжээний хүрээнд “Гэр бүл дэх хүүхэд хамгаалал”, “Гэр бүлийн хүчирхийллийн тухай ойлголт-Хор уршиг”, “Архины хэрэглээ ба хор уршиг”, “Эцэг, эх, асран хамгаалагчийг үүрэг, хариуцлага”, “Хүүхдийн эрхийн тухай ойлголт”, “Гэмт хэргийн тухай ойлголт-Хор уршиг”, “Гэмт хэрэг, зөрчлийн тухай ойлголт”, “Гэр бүл дэх хүүхэд хамгаалал”, “Электрон тамхины хор уршиг”, “Үе тэнгийн дээрэлхэлт”, “Хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх нь” зэрэг сэдвүүдээр 6255 сурагч, эцэг, эх асран хамгаалагчид сургалт, мэдээлэл хийж, 10 төрлийн хууль, эрх зүйн гарын авлага, зөвлөмж 8635 ширхгийг тараасан. Тайлангийн хугацаанд түр хамгаалах байраар 32 хүн үйлчлүүлснээс насанд хүрсэн 7 эмэгтэй, насанд хүрээгүй хохирогч хүүхэд 25 үйлчлүүлсэн	

							байна.	
2.5	Арга хэмжээ №2.5. Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хууль бус эргэлттэй тэмцэх, энэ төрлийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр зохион байгуулж буй ажилд бүх талаар дэмжлэг үзүүлэх	-	Зохион байгуулсан ажлын гүйцэтгэл	90-ээс доошгүй	-	Энэ төрлийн гэмт хэргийн гаралт буурсан байна.	Тус газраас "Анзаар-2" арга хэмжээний хүрээнд Урьдчилан сэргийлэх алба болон Хар тамхитай тэмцэх газраас бэлтгэсэн "Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодис хэрэглэсэн хүнд илрэх шинж тэмдэг, таних арга, илрүүлэх техник хэрэгслийг ашиглах", "Хорт зуршил ба донтолт", өсвөр насны хүүхэд, залуучууд чөлөөт цагаа зөв боловсон өнгөрүүлэх, бусдын ятгалгад автан мансууруулах бодис хэрэглэхгүй байх, гэмт хэрэг, зөрчлийн талаарх мэдээ, мэдээллээр бэлтгэгдсэн 18 постер, 37 рийл, видео, 1 ТВ-ээр бэлтгэгдсэн мэдээллийг Цагдаагийн газрын пэйж хуудсанд байршуулан 86.312 хандалтыг авсан байна. "Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хор уршиг, хэрэглэсэн хүн илрэх шинж тэмдэг, хууль зүйн хариуцлага, өөрийгөө болон бусдыг гэмт хэрэг, зөрчилд холбогдохоос урьдчилан сэргийлэх нь", "Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодис хэрэглэсэн хүнд илрэх шинж тэмдэг, таних арга, илрүүлэх техник хэрэгслийг ашиглах нь" зэрэг сэдвийн хүрээнд 2 байгууллагын 130 алба хаагчид, 5 сургуулийн 635 багш, асран хамгаалагчид сургалт, мэдээллийг өгч ажиллалаа. Аймгийн нэгдсэн эмнэлэгтэй хамтран сэтгэцэд нөлөөт эм бэлдмэл хэрэглэдэг	100

							өвчтөнүүдийг тоон судалгааг гарган, эмийн сангийн үйл ажиллагаанд хамтарсан хяналт, шалгалтыг 1 удаа хийсэн. Хяналт шалгалтаар 2025 эхний 8 сарын байдлаар 692 иргэн сэтгэцийн эмчийн хяналтад байдгаас 403 иргэн групп тогтоолгосон. Өвчний улмаас мансууруулах болон сэтгэцэд нөлөөт эмийг 2 төрлөөр эмчлүүлэгчдэд олгодог бөгөөд гадуур жороор 54, эмнэлгээс 19 иргэнд эм олгосон байна. Тайлангийн хугацаанд аймгийн хэмжээд мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодистой холбоотой гэмт хэрэг, зөрчил бүртгэгдээгүй. “Тамхигүй ирээдүй” нэгдсэн арга хэмжээний хүрээнд тус аймгийн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа 24 ерөнхий боловсролын сургуулийн 860 сурагчдад “Электрон тамхинаас үүдэлтэй дам тамхидалт”, “Хорт зуршил”, “Тамхины хор хөнөөл” сэдвүүдээр сургалт мэдээлэл хийж зөвлөмж, тараах материал тарааж ажиллалаа. хариуцсан нутаг дэвсгэрт Тамхины хяналтын тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах чиглэлээр 2025 оны 09 дүгээр сарын 26-ны өдрийн 20:00-22:00 цагийн хооронд 7 чиглэлд 14 алба хаагчид үүрэг гүйцэтгэн ажиллаж 72 хүнсний дэлгүүрийн зарын самбарт зурагт хуудсыг байршуулж үйл ажиллагаанд нь хяналт шалгалт зохион	

							байгуулан, Зөвшөөрөлгүй утаат тамхи худалдсан 1 зөрчил илрүүлэн, 5 аж ахуйн нэгжид 5 мэдэгдэл хүргүүлэн ажиллалаа.	
2.6	Арга хэмжээ №2.6. Хүрээлэн буй орчны эсрэг гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажил, арга хэмжээг харьяа нутаг дэвсгэртээ зохион байгуулж, хуулийн хэрэгжилтийг хангах	-	Зохион байгуулсан ажлын гүйцэтгэл	90-ээс доошгүй	-	Хүрээлэн буй орчны эсрэг гэмт хэрэг, зөрчил буурсан байна.	Цагдаагийн байгууллагаас Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны Монгол Улсад Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах зөвлөлийн Ажлын алба, Нийслэлийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөлтэй хамтран Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, энэ төрлийн гэмт хэргийн хор уршгийг иргэд, олон нийтэд таниулах, тэдний эрх зүйн мэдлэгийг дээшлүүлэх, соён гэгээрүүлэх, хамтын ажиллагааг сайжруулах зорилгоор жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулдаг “Байгалиа хамгаалъя” нэгдсэн арга хэмжээний дагуу тус Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 02 дугаар тогтоолоор шинэчлэгдэн байгуулагдсан хууль хяналтын байгууллагуудаас бүрдсэн “Хүрээлэн буй орчны эсрэг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх дэд зөвлөл” хуралдаж сарын аяны хүрээнд хийх ажлын төлөвлөгөөг 3 бүлэг 14 заалттай боловсруулж аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын дарга, бөгөөд Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх дэд зөвлөлийн дарга Л.Насанбуян 2025 оны 04 дүгээр сарын 25-ны өдөр арга хэмжээг зохион	100

							байгуулах ажлын төлөвлөгөөг батлуулж ажиллав. Дэд зөвлөлтэй хамтран 3-н төрлийн постер, видео контент 1, аймгаас дамжин өнгөрөх зам дагуу 3 ширхэг самбар зэргийг “Байгалиа хамгаалъя”, “Эко-2025” арга хэмжээний уриалга фрэйм логоог иргэд олон нийтэд танилцуулах сурталчилж, 135 алба хаагчдын цахим хуудсанд коверыг солиулж байгалиа хамгаалъя urианд нэгдүүлсэн. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 6.1-д заасны дагуу хариуцсан нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох чиглэлээр Цагдаагийн газраас Есөнбулаг сумын Засаг дарга, Байгаль орчны газрын дарга нарт 2025 оны 04 дүгээр сарын 30-ны өдөр бүлэг бөөгнөрөл үүсэж болзошгүй газруудад урьдчилан сэргийлэх таслан зогсоох чиглэлээр хамтран ажиллах 35/2108 дугаартай хугацаатай албан бичиг хүргүүлсэн. Хууль бусаар газрын хэвлийд халдах, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр Тонхил, Дарви, Алтай, Чандмань, Эрдэнэ, Есөнбулаг сумдын засаг дарга нарт мэдэгдэл, шаардлага, зөвлөмжийг хүргүүлэн, биелэлт үр дүнг тооцон ажилласан. Тус газраас Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг, зөрчилтэй	

							тэмцэх чиглэлээр Цагдаа, Дотоодын цэргийн байгууллагын алба хаагчдын дунд 2025 онд зохион байгуулсан мэргэшүүлсэн сургалтын төлөвлөгөөний дагуу Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэргийг мөрдөн шалгах ажиллагаа сэдэвт сургалтад 2025 оны 06 дугаар сарын 02-06-ны өдрүүдэд цахимаар 1 алба хаагч оролцсон. Говь-Алтай аймгийн Есөнбулаг, Тайшир сумдын гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын салбар зөвлөлийн дарга нарт зөвлөмж хүргүүлж хэсгийн төлөөлөгч цагдаа, байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, байгаль хамгаалагч нартай хамтарсан хяналт шалгалтыг зохион байгуулан иргэд олон нийттэй хамтран мэдээ мэдээлэл солилцон ажиллаж байна. Тайлангийн хугацаанд Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг 22 бүртгэгдсэн нь урьд оны мөн үетэй харьцуулахад 21 хэргээр буюу 22 дахин өссөн үзүүлэлттэй байна.	
2.7	Арга хэмжээ №2.7. Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хууль (шинэчилсэн найруулга)-ийн хэрэгжилтийг	-	Хамтран хэрэгжүүлсэн ажлын гүйцэтгэл	90-ээс доошгүй	-	Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хууль (шинэчилсэн найруулга)-ийн	Тус цагдаагийн газраас гудамж талбай, олон нийтийн газар үйлдэгдэх гэмт хэрэг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, давтамжтай дуудлага, мэдээллийг бууруулах, согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх чиглэлээр зохион байгуулах чиглэлээр “Цахим архи”, “Хуулийн хэрэгжилт”, “Хуулиа мөрдье”	90

	хангахад дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах					хэрэгжилтийг хангаж ажилласан байна	зэрэг арга хэмжээг зохион байгуулан ажиллалаа. Тухайлбал: "Цахим архи худалдаа" арга хэмжээг 2025 оны 02 дугаар сарын 14-с 2025 оны 03 дугаар сарын 14 хүртэл зохион байгуулан ажиллаж Гар дээрээс согтууруулах ундаа худалдсан 2 иргэнээс Бигэр дарс 14 ширхэг 10.5 лирт, Бигэр Виски 3 ширхгийг хураан авч, 2 иргэнийг 1.000.000 төгрөгөөр торгож, хугацаа дууссан 1 зөрчил, акцын зөрчилтэй 1 зөрчлийг харьяаллын дагуу шилжүүлсэн. Согтуугаар үйлдэгдсэн гэмт хэрэг, зөрчлийг нөхцөлд байдалд дүн шинжилгээг хийж, бууруулах чиглэлээр аймгийн хэмжээнд 2024, 2025 оны эхний 05 сард согтуугаар үйлдэгдсэн гэмт хэрэг, зөрчилд дүн шинжилгээ хийж, согтууруулах ундаа худалдан борлуулах, түүгээр үйлчлэх цагийн хуваарийг өөрчлүүлэх саналыг аймгийн Засаг даргад 2025 оны 2 сар, 2025 оны 4 сар, 2025 оны 10 дугаар саруудад 3 удаагийн албан бичгүүдийг хүргүүлэн ажилласан. Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хууль"-ийн хэрэгжилтийг хангах чиглэлээр хяналт шалгалтыг зохион байгуулж иргэн, хуулийн этгээдийн судалгаанд үндэслэн эрх бүхий этгээдэд гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан нөхцөлийг арилгах зорилгоор 54 мэдэгдэл, 16 шаардлагыг хүргүүлж, 57	

							мэдэгдэл, шаардлагын хариуг хугацаанд нь авч, биелэлт үр дүнг тооцож ажиллаллаа. Согтуугаар үйлдэгдсэн гэмт хэрэг, зөрчлийг бууруулах чиглэлээр 35 төрийн байгууллага, согтууруулах ундаа худалдан борлуулдаг, түүгээр үйлчилдэг 196 аж ахуйн нэгж байгууллагын нийт 6250 иргэнд "Архи согтууруулах ундааны хор уршиг", "Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн ойлголт", "Гэр бүлийн хүчирхийллийн тухай ойлголт", аймгийн Мэргэжлийн сургуулийн 150 сурагч, АШУҮИ Сургуулийн Говь-Алтай аймаг дахь салбар сургуулийн 900 оюутанд "Архи ба хүүхэд", "Өсвөр үеийнхний дундах согтууруулах ундааны хэрэглээ, хор хөнөөлийн талаар" сэдэвт сургалтуудыг Эрүүл мэндийн газрын мэргэжилтэн Д.Сугартай хамтран зохион байгуулж, 8030 ширхэг гарын авлага, сэрэмжлүүлэг, зөвлөмжийг тараан, 325 байгууллага, аж ахуйн мэдээллийн самбарт согтууруулах ундааны талаарх бэлтгэгдсэн гарын авлагыг QR болгон байршуулан ажиллалаа. Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн хэрэгжилтийн талаар бэлтгэсэн 41, хөдөлгөөний аюулгүй байдлын чиглэлээр бэлтгэсэн 12, гэр бүл, хүүхдийн чиглэлээрх 25 видео, штрок,	

							постерыг цагдаагийн газрын пэйжид байршуулан түгээлт хийж, аймгийн төв талбайд байрлах лед дэлгэцээр 3 видеог байршуулж алба хаагчдаар түгээлт хийлгэн, хүн ихээр цуглардаг "Шинэ-Алтай" захын узелээр аудио бичлэгүүдийг өдөрт 3 удаагийн давтамжтайгаар явуулж иргэдэд хүргэж ажиллалаа. Аймгийн Алтай радио 1 удаа мэдээлэл хийж, өндөр хандалттай Алтай мэдээ агентлагийн фэйж хаягаар 3 видеог байршуулан иргэдэд түгээж ажиллалаа. Согтуугаар үйлдэгдсэн гэмт хэрэг 161 бүртгэгдэж урьд оны мөн үетэй харьцуулахад 50 хэргээр буюу 45 хувиар өссөн байна.	
2.8	Арга хэмжээ №2.8. Кибер гэмт хэрэгтэй тэмцэх, цахим залилангийн гэмт хэргийн гаралтыг бууруулах, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг тасралтгүй зохион байгуулах	-	Сошиал орчинд үйлдэгдэж буй гэмт хэргийн гаралт буурч, иргэдийг хохирохоос урьдчилан сэргийлнэ	90-ээс доошгүй	-	Кибер гэмт хэрэг, цахим залилангийн гэмт хэргийн гаралтын тоо буурсан байна.	Кибер аюулгүй байдлыг хангах үүднээс хамгаалалтын системийг суулгах чиглэлээр тус газрын алба хаагчдыг тогтоосон хугацаанд ажлын байранд бэлэн байлгаж, ээлжийн амралттай, өвчтэй, чөлөөтэй алба хаагчдыг бүрэн хамруулан ажиллаж байна. Кибер халдлага, зөрчлийг илрүүлэх хяналтаар энэ оны 01 дүгээр сарын 20- ны өдрийн байдлаар тус газарт 1 компьютер хор хөнөөлтэй программ хангамжид өртсөн зөрчлийг илрүүлж, хариу арга хэмжээ авсан. Цаашид кибер халдлага, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, хариу арга хэмжээ авах ажилд "Endpoint Protection FortiClient" хамгаалалтын	90

							системийг үйл ажиллагаанд ашиглаж хэвшин нэгдсэн сүлжээнд холбогдсон цагдаагийн газрын 1,2 дугаар байрны компьютеруудад хамгаалалтын систем суулган ажиллаж байна.	
2.9	Арга хэмжээ №2.9. Иргэдийн аюулгүй амар тайван амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлэх, гэмт хэргийн гаралтыг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх, гэмт хэргийн илрүүлэлтийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр Говь-Алтай аймгийн Есөнбулаг сумын нутаг дэвсгэрт “Ногоон бүс” төсөл, арга хэмжээг зохион байгуулах, камержуулалтыг нэмэгдүүлэх	-	“Ногоон бүс” төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	300	-	Камерын тоог нэмэгдүүлсэн байна	Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2025 оны 02 дугаар сарын 12-ны өдрийн 04 дүгээр тогтоолоор аймгийн “Теле камерын хяналтын дэд төв ОНӨТҮГ”-ыг байгуулж ажиллах журам, бүтэц орон тоо, цалингийн хэмжээг тогтоож Төрийн архивын байранд үйл ажиллагаагаа хэвийн явуулж байна. “Теле камерын хяналтын дэд төв”-ийн үйл ажиллагааг жигдрүүлэх, батлагдсан төсвийн хүрээнд камержуулах ажлыг зохион байгуулах, нэгдсэн систем, ухаалаг программ хангамжийг нэвтрүүлж, хууль тогтоомж, стандартын хэрэгжилтийг хангах чиглэлээр 5 бүлэг 15 ажил, арга хэмжээ бүхий төлөвлөгөөг гарган ажиллаж байна. Орон нутгийн төсвөөс 2025 онд 200.0 сая төгрөгийг аймгийн төвд шинээр камер суурилуулах ажилд зарцуулахаар аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 35 дугаар тогтоолоор батлагдсан. Улсын хэмжээнд теле хяналтын нэгдсэн систем байгуулах ажлын хүрээнд “Дэд төв”-ийн үйл ажиллагаанд ашиглахаар сонгосон ухаалаг программ хангамж “IREX”, видео удирдлагын нэгдсэн	90

							систем “NX WITNESS”-ийг албан ёсны лицензтэй нэвтрүүлэх зорилгоор төсвийн тооцооллыг гаргаж албан бичгээр “Хан Алтай ресурс ХХК”-д хүргүүлж, төлөөлөн удирдах зөвлөлөөр 203 сая төгрөгийг шийдүүлэн “Спийд аксон” ХХКомпани сонгон шалгарч тоног төхөөрөмжийн лицензийн худалдан авалтыг хийж, 2025 оны 04 дүгээр сарын 23-ны өдрөөс эхлэн 70 лиценз, “IREX ухаалаг программ хангамжийг суурилуулах ажлыг эхлүүлэн ажиллаж байна. Согтууруулах ундаа худалдан борлуулдаг, түүгээр үйлчилдэг үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгжүүдийн 6 камерыг “Дэд төв”-д холбож, шинээр суурилуулсан 10 камерыг http://camera.police.gov/ бүртгэн ажилласан. Мөн аймгийн төвд шатахуун, тос тослох материалын үйл ажиллагаа эрхэлдэг 17 шатахуун түгээх станц байгаагаас 2-3 салбартай 5 станц байна. Камержуулалтыг шинэчлэн аймгийн “Теле хяналтын дэд төв”-д холбох ажлыг зохион байгуулах чиглэлээр 5 шаардлагыг хүргүүлэн, шаардлагын дагуу ажил, арга хэмжээ зохион байгуулаагүй, хугацаанд хариу ирүүлээгүй 5 шаардлагад хариуцлага тооцуулахаар ажиллаж байна. “Теле камерын хяналтын дэд төв”-ийн үйл ажиллагааг жигдрүүлэх, Монгол Улсын Засгийн газрын 86 дугаар	

							тогтоолын хэрэгжилтийг хангах, Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 30 дугаар зүйлийн хүрээнд хуулийн этгээдийн үүргийг хэрэгжүүлэх чиглэлээр аймгийн "Теле камерын хяналтын дэд төв"-ийн даргад 1 зөвлөмжийг хүргүүлэн ажилласан.	
2.10	Арга хэмжээ №2.10. Авлигын эсрэг хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.3 дахь хэсэгт заасны дагуу 2024 оны ХАСХОМ-ыг 02 дугаар сарын 15-ны дотор шинэчлэн гаргуулж, тайланг Авлигатай тэмцэх газарт хүргүүлнэ.	-	Шинэчлэн гаргасан хүний тоо	209	200	205	2025 оны 02 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор нийт 209 албан хаагчийн хөрөнгө орлогын мэдүүлгийг хугацаанд нь гаргаж цахим системд бүртгэн баталгаажуулж ажилласан бөгөөд 2025 оны 3 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор Авлигатай тэмцэх газарт аймгийн хэмжээний ажлын тайланг хүргүүлсэн. Мөн шинээр томилогдсон 1, шилжин ирсэн 1 иргэний хөрөнгө орлогын мэдүүлгийг шинэчлэн гаргуулж ажиллалаа.	100
2.11	Арга хэмжээ №2.11. Аймгийн Засаг дарга, Тамгын газар болон бусад төрийн байгууллагыг хууль, шүүхийн байгууллагад төлөөлөх чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.	-	Төлөөлсөн тоо	10	10-аас доошгүй	10-аас доошгүй	Тус ажлын хүрээнд Шүүхийн захиргааны 2 хэрэгт зөвлөгөө өглөө. Үүнд: Тонхил сумын 12 иргэний нэхэмжлэлтэй "Мөнх цамхаг ХХК", захирал Даваасамбуугийн Баярсайхан, Долгоржавын Эрдэнэбаатар нарт холбогдох иргэний хэрэгт эрэн сурвалжлах нэхэмжлэл бичиж өглөө. Мөн ЗДТГ-ын нэхэмжлэлтэй 7 иргэнд холбогдсон эрүүгийн хэрэгт итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр томилогдон ажиллаж байна. Төрийн албаны зөвлөлийн нэхэмжлэлтэй аймгийн ЗДТГ-т	100

							холбогдох захиргааны хэргийн хариу тайлбар, хууль ёсны итх томилсон албан бичгийг шүүхэд тус тус хүргүүллээ. Мөн аймгийн Захиргаа, эрүүгийн шүүхэд 6 удаагийн итх томилсон албан бичгийг хүргүүллээ. Мөн Хууль, эрх зүйн хэлтсийн дарга аймгийн Засаг дарга, Тамгын газрыг төлөөлж 6 удаагийн шүүх хуралд итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр оролцсон.	
2.12	Арга хэмжээ №2.12. Хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа захиргааны хэм хэмжээний актад хяналт-шинжилгээ үнэлгээ хийж, хэрэгжилтийн явц, үр дүнгийн тайланг цаашид авах арга хэмжээний талаарх саналын хамт Хууль зүй дотоод хэргийн яаманд хүргүүлэх	-	Хяналт шинжилгээ хийж тайлагнасан тоо	10	15	20	Энэхүү арга хэмжээний хүрээнд Агентлаг, сумдын Засаг дарга нарт аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын даргын 2025 оны 3/128 дугаартай албан бичгээр дараах үүрэг чиглэлийг өгч ажиллалаа. 1.Улсын нэгдсэн бүртгэлд бүртгэлтэй захиргааны хэм хэмжээний актыг нэмэгдүүлэх, 2.Хүчин төгөлдөр мөрдүүлэх ажлыг эрчимжүүлэх, 3.Хуулиар тусгайлан эрх олгогдсон боловч батлаагүй, баталсан боловч захиргааны хэм хэмжээний актад бүртгүүлэлгүй даган мөрдөж байгаа шийдвэрүүдийг хянан үзэж тэдгээрийг батлах бүртгүүлэх, Мөн захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн санд бүртгэлтэй тухайн сумын хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа шийдвэрийн судалгаа, хуулиар тусгайлан эрх олгогдсон заалтын судалгаа, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаарх арга зүйн зөвлөмжийг	100

							хүргүүллээ.2025 оны оны хагас жилийн байдлаар улсын нэгдсэн санд бүртгэлтэй 40 хэм хэмжээний акт байна. Хууль, зүй дотоод хэргийн яамнаас ирүүлсэн “Захиргааны хэм хэмжээний актын жагсаалтыг шинэчлэн гаргах тухай” албан бичгийн хүрээнд өөрийн байгууллагын хэм хэмжээ тогтоосон акттай тулгалт хийн хариуг хуулийн хугацаанд хүргүүлэн ажиллалаа. Мөн Монгол Улсын Засгийн газрын 2024 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдрийн хуралдааны 39 дүгээр тэмдэглэлийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд хийгдсэн ажил чиг үүргийн талаарх мэдээллийг тус яаманд уламжилсан болно.	
2.13	Арга хэмжээ №2.13. Аймгийн Засаг даргын захирамж, албан даалгаврын хууль эрх зүйн үндэслэлийг хянаж, мэргэшил арга зүй, зөвлөгөөгөөр хангаж ажиллана.	-	Хянасан захирамжийн тоо	710	500-аас доошгүй	600-аас доошгүй	Тайлант хугацаанд Аймгийн Засаг даргын 350 захирамжид дугаар олгон бүртгэл хөтлөн ажилласан бөгөөд тус хугацаанд албан даалгавар 2 гарсан байна. Аймгийн албан ёсны цахим хуудсанд сар бүрийн 5-аас өмнө ил тод байдлыг хангаж аймгийн Засаг даргаас батлагдан гарсан захирамж, албан даалгаврыг байршуулан ажиллаж байна.	100
2.14	Арга хэмжээ №2.14. Аймгийн Засаг даргын захирамжид кодфикаци хийж, бүртгэл хөтлөнө.	-	Кодфикаци хийсэн захирамжийн тоо	-	100-аас доошгүй	200-аас доошгүй	Аймгийн Засаг даргын 2025 оны захирамжийг бүхэлд нь хүчингүй болгосон, зарим заалтыг хүчингүй болгосон, өөрчилсөн, сэргээсэн тохиолдолд бүрд кодификаци хийж, бүртгэл хөтлөн ажиллалаа.	100
2.15	Арга хэмжээ	-	Хянасан	700	1000-аас	1000-аас	Эрдэнэ, Шарга, Бигэр, Бугат,	100

	№2.15. Сумдын Засаг даргын захирамжийг хянаж, зөвлөмжөөр хангаж ажиллана.		захирамжийн тоо		доошгүй	доошгүй	Цээл, Баян-Уул, Чандмань, Дэлгэр, Цогт сумдын Засаг даргын гаргасан захирамжийн хуульд нийцэж байгаа эсэх, хууль, эрх зүйн үндэслэлийг хянаж, мэргэшил арга зүйн зөвлөмж өгч ажиллаж байна. Цаг хугацаандаа хууль журмын дагуу захирамжаа хянуулаагүй сумдад албан бичиг төлөвлөн хүргүүллээ.	
2.16	Арга хэмжээ №2.16. Аймгийн Засаг дарга, Тамгын газар, сум, агентлагийн байгуулах гэрээний төслийг хянан, аймгийн Засаг дарга, Тамгын газрын байгуулах гэрээг бүртгэж ажиллана.	-	Хянасан, бүртгэсэн гэрээний тоо	Аймгийн Засаг дарга, Тамгын газар, сум, агентлагийн байгуулах 45 гэрээний төслийг хянаж, Засаг дарга, Тамгын газрын байгуулсан 35 гэрээг бүртгэж, дугаар олгосон	50-аас доошгүй гэрээ хянаж, 40-өөс доошгүй гэрээ бүртгэнэ.	60-аас доошгүй гэрээ хянаж, 50-аас доошгүй гэрээ бүртгэнэ	Аймгийн Засаг дарга, Тамгын газар, сум, агентлагийн байгуулах 35 гэрээний төслийг хянан, Аймгийн Засаг дарга, Тамгын газрын байгуулах 48 гэрээг бүртгэж, дугаар олгож ажиллалаа.	100
2.17	Арга хэмжээ №2.17. Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийг мэдээллээр хангаж ажиллана.	-	Мэдээллээр хангасан тайлангийн тоо	2	2	2	Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийг мэдээ, мэдээллээр хангах ажлыг аймаг орон нутгийн хэмжээнд зохион байгуулан ажиллаж байна. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2024 оны 73 дугаар зарлигаар баталсан Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийг мэдээллээр хангах журам, Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хууль, Улсын Их Хурлын 2010 оны 48 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал”-ыг удирдлага болгон аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2023	90

							оны 12 дугаар сарын 01-ний өдрийн 73 дугаар тогтоолоор “Үндэсний аюулгүй байдлыг хангах үйл ажиллагаанд баримтлах аймгийн бодлого”-ыг батлуулж тус бодлогын хэрэгжилтийг хангаж ажиллах ажлын хүрээнд аймгийн Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдрийн А/663 дугаар “Ажлын хэсэг байгуулж, журам батлах тухай” захирамж, Говь-Алтай аймгийн хэмжээнд Үндэсний аюулгүй байдлыг 2025 онд хангах арга хэмжээний төлөвлөгөөг баталсан. Тус ажлын хүрээнд Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2024 оны 73 дугаар зарлигаар баталсан Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийг мэдээллээр хангах журам-ын биелэлт, Үндэсний аюулгүй байдал хэрхэн хангагдаж байгаа тухай илтгэл, Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийг мэдээ мэдээллээр хангах 2025 оны хагас жилийн тайлан, Говь-Алтай аймгийн хэмжээнд Үндэсний аюулгүй байдлыг 2025 онд хангах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийг хагас жилийн байдлаар тус тус гаргаж Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн ажлын албанд хүргүүлэн ажиллаж байна. Үндэсний аюулгүй байдлын асуудлаар нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд хохирол учруулж болзошгүй үйл ажиллагаанаас урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох, түүний шалтгаан,	

							нөхцөлийг судлан тогтоох, арилгах арга хэмжээг авч, холбогдох албан тушаалтанд үүрэг чиглэл өгч, хэрэгжилтэд хяналт тавин зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч ажиллаж байна. Мөн Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлөөс иргүүлсэн үүрэг, чиглэл, зөвлөмжийг аймгийн хэмжээнд тухай бүр хэрэгжүүлж байна.	
2.18	Арга хэмжээ №2.18. Хууль тогтоомжийн системчлэлийг хийж, сум, агентлаг, иргэд олон нийтийг мэдээллээр хангана.	-	Системчлэлийн мэдээллийг түгээсэн тоо	2024 онд шинээр батлагдсан, нэмэлт өөрчлөлт орсон 18 хууль тогтоомжийн системчлэлийг хийж, 2000 хүнд мэдээллийг түгээсэн.	2000-аас доошгүй	2500	Монгол Улсын Их Хурлаас 2025 онд шинээр баталсан, нэмэлт өөрчлөлт орсон 12 хууль, нэмэлтээр судлах 17 хуулиудын системчлэлийг хийж 18 сум 42 төрийн байгууллагад хүргүүлж тус хуулиудыг сурталчлах иргэд, байгууллагуудад түгээх ажлыг зохион байгуулж ажиллахыг даалгасан бөгөөд давхардсан тоогоор 7,300 иргэд төрийн албан хаагчдад хууль сурталчлан ажилласан байна.	100
2.19	Арга хэмжээ №2.19. Архины архаг хэрэглээтэй иргэдийг нийгэмшүүлэх ажлыг холбогдох төрийн болон ТББ-тай хамтран хэрэгжүүлнэ.	-	Нийгэмшүүлэх ажилд хамрагдсан архины архаг хэрэглээтэй хүний тоо	40	50-аас доошгүй байх	60-аас доошгүй байх	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөлийн 2025 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тус хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хөрөнгийг тусгасан. Архины хамааралтай 1 иргэнийг 2025.04.01-ний өдрийн 305/ШШ2025/00180 дугаартай Говь-Алтай аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхийн шийдвэрээр архины албадан эмчилгээнд хамруулж ажилласан. Архины сайн дурын эмчилгээнд 1 хүнийг Нэгдсэн эмнэлэгтэй хамтран сэтгэцийн тасагт 7 хоног архины хордлого	90

							тайлах эмчилгээ хийлгэж ажилласан. Согтууруулах ундааны хор уршиг, сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр “Акц”, “Цахим архи худалдаа”, “Хуулиа мөрдье”, “Хуулийн хэрэгжилт” арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулсан. Тус газраас “Хуулиа мөрдье” нэгдсэн арга хэмжээний хүрээнд салбар төлөвлөгөө, 4,000,000 сая төгрөгийн төсөв, тооцооллыг гарган аймгийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөлөөр батлуулан арга хэмжээний хүрээнд хийгдэх санамж, сэрэмжлүүлэг, гарын авлага, сургалт зохион байгуулах төсвийг шийдүүлэн ажиллалаа. “Хуулиа мөрдье” арга хэмжээний хүрээнд хэсгийн төлөөлөгч, цагдаа нарт цагдаагийн газрын даргын 26 үүрэг, ажлын чиглэлийг хүргүүлэн, согтууруулах ундаа худалдан борлуулдаг, түүгээр үйлчилдэг 196 аж ахуйн нэгж байгууллага, бүлэг бөөгнөрөл үүсгэдэг газруудад хяналт шалгалтыг 2 удаа зохион байгуулж, 588 ширхэг зурагт хуудсыг тараан өгч ажиллалаа. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр 31 мэдэгдэл, шаардлага, 27 зөвлөмж, гэмт хэргийн шалтгаан нөхцөлийг арилгах 32 мэдэгдэл нийт 90 мэдэгдэл, шаардлага, зөвлөмжийг аж ахуйн нэгж байгууллага, албан тушаалтанд	

							тараан өгч, хуулийн хугацаанд хариу ирүүлсэн 5 мэдэгдлийн шийдвэрлэлтийг хийж, мэдэгдлийн хариуг хугацаанд нь ирүүлээгүй 1 албан тушаалтныг 100000 төгрөгөөр торгож арга хэмжээ тооцож ажиллалаа. Арга хэмжээний хүрээнд архины хамааралтай иргэн Б.Баярмааг Архины хордлогоос урьдчилан сэргийлж архины албадан эмчилгээнд явуулах зорилгоор эрүүл мэндийн дүгнэлтийг гарган холбогдох материалыг бүрдүүлэн албадан эмчилгээнд явуулахаар аймаг дахь Сум дундын анхан шатны шүүхээр албадан эмчилгээнд явуулах шийдвэрийг гаргуулсан. “Архи согтууруулах ундааны хор уршиг”, “Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн ойлголт”, “Гэр бүлийн хүчирхийллийн тухай ойлголт”, Архи ба хүүхэд”, “Өсвөр үеийнхний дундах согтууруулах ундааны хэрэглээ, хор хөнөөлийн талаар” сэдэвт сургалтуудыг 1050 оюутан, сурагчид, 231 аж ахуйн нэгж байгууллага, 6250 иргэнд Эрүүл мэндийн газрын мэргэжилтэн Д.Сугартай хамтран зохион зохион байгуулж, 8030 ширхэг гарын авлага, сэрэмжлүүлэг, зөвлөмжийг тараан, 325 байгууллага, аж ахуйн мэдээллийн самбарт “Намайг уншуулаарай” QR байршуулан ажиллалаа.	
2.20	Арга хэмжээ №2.20. Улсын	-	Хэрэгжилтийн хувь	80	85-ээс доошгүй	90-ээс доошгүй	Монгол Улсын Хилийн тухай хууль, Монгол Улсын	100

	хил хамгаалалтад туслах хүчний орон тооны бус зөвлөлийн жилийн ажлын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг зохион байгуулна.						Ерөнхийлөгчийн 2000 оны 149 дүгээр зарлигаар баталсан “Улсын хил хамгаалалтад иргэдийг оролцуулах журам”-ын хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд Нутаг дэвсгэртээ байгаа улсын хил хамгаалах байгууллагын саналыг үндэслэн хил хамгаалалтад туслалцаа үзүүлэх, улсын хил хамгаалах байгууллагатай хамтран туслах хүчнийг хил хамгаалалтад оролцуулах, ажлыг тухай бүр зохион байгуулан ажиллаж байна. Мөн Улсын хил хамгаалалтад туслах хүчний 2025 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг эцэслэн боловсруулж батлуулан Хилийн цэргийн 0214, 0166 дугаар ангид хүргүүллээ. Алтай, Бугат, Тонхил сумын засаг дарга нарт Удирдлагын академиас Хил хамгаалах ерөнхий газрын захиалгаар “Хилийн аймаг, сумдын засаг захиргаа, хүн ам, нийгэм, эдийн засгийн өнөөгийн байдал цаашдын төлөвийн судалгаа”-г зохион байгуулж хамтран ажиллах талаар үүрэг чиглэлийг хүргүүллээ. Мөн Удирдлагын академиас Хил хамгаалах ерөнхий газрын захиалгаар “Хилийн аймаг, сумдын засаг захиргаа, хүн ам, нийгэм, эдийн засгийн өнөөгийн байдал цаашдын төлөвийн судалгаа”-г зохион байгуулах чиглэлээр 2025 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдөр хамтран ажиллаж хил хамгаалах чиглэлээр зохион байгуулсан	

							ажлын төлөвлөгөө түүний биелэлт холбогдох бусад баримтуудыг танилцуулж ажиллалаа. Улсын хил хамгаалалтад туслах хүчний 2025 оны хагас жилийн төлөвлөгөөний биелэлт 90 хувьтай хэрэгжсэн байна.	
2.21	Арга хэмжээ №2.21. Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах арга хэмжээг зохион байгуулж, Монополын эсрэг газрын улсын байцаагчийн эрхийг хэрэгжүүлнэ.	-	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	5-аас доошгүй арга хэмжээ зохион байгуулсан байх	1500	1500	Аймгийн хэмжээнд 2025 онд Монополын эсрэг газрын чиг үүргийг хэрэгжүүлэх эрх зүйн сургалт, сурталчилгаа зохион байгуулах ажлын төлөвлөгөөг батлуулан хэрэгжилтийг хангаж хагас жилийн байдлаар 90 хувьтай үнэлэгдэн ажиллаж байна. Аймгийн Алтай мэдээ агентлагт Монодолын эсрэг газрын чиг үүрэг, хууль тогтоомж холбогдох бусад асуудлаар мэдээлэл өгч 7,000 иргэний хандалт авсан байна. Тайлант хугацаанд 2 иргэнээс ирүүлсэн өргөдлийг хүлээн авч хуулийн хүрээнд шийдвэрлэн хяналт шалгалт хийн ажиллалаа. Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын даргын 2025 оны 05 дугаар сарын 14-ний өдрийн А/230 дугаар тушаалаар батлагдсан “Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын бүтэц орон тоог шинэчлэн тогтоох тухай” тушаалаар, “Өрсөлдөөний зохицуулалт, хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах улсын байцаагч”-ийн орон тоог Хууль, эрх зүйн хэлтэст харьяалагдахаар батлууллаа. Мөн “Өрсөлдөөний	90

							зохицуулалт, хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах улсын байцаагч"-ийн албан тушаалын тодорхойлолтыг боловсруулж хянуулан батлуулахаар Төрийн албаны зөвлөлд хүргүүлж ажиллалаа. Олон Улсын хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан "Тогтвортой амьдралын хэм маягт шилжицгээе" уриалгын хүрээнд тус аймгийн Засаг даргын Тамгын газартай хамтран Анагаахын Шинжлэх Ухааны Үндэсний Их Сургуулийн Говь-Алтай аймаг дахь анагаах ухааны сургуулийн 93 оюутан, Есөнбулаг сумын 1-р сургуулийн 91 сурагч, 4-р сургуулийн 40 багш нийт 224 иргэнд "Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах эрх зүйн тогтолцооны тухай ойлголт", "Хүүхэд хэрэглэгч", "Хууль тогтоомжийн шинэчлэл 2025" сэдвүүдээр сургалт зохион байгууллаа. Монополын эсрэг газраас ирүүлсэн үүрэг чиглэлийн дагуу аймгийн Мах, өвс тэжээл, өргөн хэрэглээний бараа бүтээгдэхүүний дундаж үнэ, тарифын судалгааг 7 хоног бүрийн даваа гаригт тус газарт гарган өгч ажиллаж байна. Тайлант хугацаанд 2 удаагийн төлөвлөгөөт бус хяналт шалгалтын ажлыг зохион байгуулж худалдаа, үйлчилгээний үнэ тарифт хяналт шалгалт хийн илэрсэн зөрчлийн тухай бүр арилган	

							ажиллаж байна. Мөн Монополын эсрэг газраас ирүүлсэн ажлын чиглэл, зөвлөмжийг тухай бүр хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.	
2.22	Арга хэмжээ №2.22. Байгууллагын архивын ажилтнуудын мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх сургалтуудыг зохион байгуулах	-	Албан хаагчийн тоо	150	албан хаагчдын мэдлэг чадвар дээшилсэн байна.	албан хаагчдын мэдлэг чадвар дээшилсэн байна.	Төрийн байгууллагуудын архив, албан хэрэг хөтлөлт хариуцсан албан хаагч нарыг чадавхжуулах, мэргэшүүлэх сургалтыг 04 дүгээр сарын 24-25-ны өдрүүдэд зохион байгууллаа. Тус сургалтаар Архив албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль, Монгол хэлний тухай хууль, Албан хэрэг хөтлөлтийн нийтлэг журам бусад хууль тогтоомж, мөн төрийн байгууллагуудын архив албан хэрэг хөтлөлтийн улсын үзлэгт урьдчилан бэлтгэх заавар зөвлөгөө өглөө. Энэхүү сургалтад 163 төрийн байгууллагын хариуцсан албан хаагчид оролцож, сертификат олголоо.	100
2.23	Арга хэмжээ №2.23. Нийтэд тустай ажил хийлгэх ял шийтгүүлсэн ялтан, ялангуяа өсвөр насны ялтныг түүний нас, биеийн онцлогт тохирсон, нийтийн ашиг сонирхолд нийцсэн ажлын байраар хангах, гэмт хэргийн хор уршгийг	-	Сургалт, хүмүүжлийн арга хэмжээнд хамруулах	5	5-аас доошгүй	5-аас доошгүй	2025 оны хагас жилийн байдлаар нийтэд тустай ажил хийлгэх ял шийтгүүлсэн өсвөр насны 3 ялтанг шүүхээс шинээр хүлээн авсан. Аймгийн Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын газартай хамтран гэрээг байгуулан номын санд ажиллуулан 360 цагийн ажил хийлгүүлсэн байна. Мөн Гэр бүл, хүүхэд хамгаалал хөгжлийн газраас 1 сард 8 цагийн сургалтыг зохион байгуулж нийт 40 цагийн сургалт, Сансарын 7 хоног нөлөөллийн арга хэмжээнүүдэд оролцуулан ажилласан байна.	100

	ойлгуулахад чиглэсэн сургалт, хүмүүжлийн арга хэмжээнд хамруулах							
2.24	Арга хэмжээ №2.24. Монгол Улсын Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын 2023 оны 03 дугаар сарын 24-ны өдрийн 01 дүгээр тогтоолын дагуу "Орон нутаг дахь хүний эрхийн төлөв байдлын тайланг" ЗГХЭГ-т хүргүүлэх.	-	Тайлагнасан тоо	Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газарт тайланг, бүтэн жилээр гаргаж хүргүүлсэн байх	-	1	Монгол Улсын Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын Хүний эрхийг хангах үндэсний хорооны 2023 оны 03 дугаар сарын 24-ны өдрийн 01 дүгээр тогтоолоор баталсан "Орон нутаг дахь хүний эрхийн төлөв байдлыг тайлагнах, илтгэх журам"-ын дагуу Говь-Алтай аймгийн 2024 оны "Хүний эрхийн төлөв байдлын тайланг" 2025 оны 01 дүгээр сарын 20-ны өдрийн 02.45 цагаас 03.50 цагийн хооронд аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын хурлын танхимд МУЗГ-ын Хүний эрхийг хангах үндэсний хороонд хамгааллаа. Тайлан хамгаалалтад холбогдох 12 байгууллагын удирдлага, мэргэжилтнүүдийг хамрууллаа. 2025 оны хүний эрхийн төлөв байдлын тайланг 2025 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор тус хороонд хүргүүлж 2026 онд тайлагнах ажлыг зохион байгуулна.	70 + 90%
2.25	Арга хэмжээ №2.25. Шүүх шинжилгээний нэгжүүдийн алба хаагчдын ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангахад	-	Үзүүлсэн дэмжлэгийн тоо	1	1	1	Тус ажлын хүрээнд аймгийн Шүүх шинжилгээний хэлтсийн албан хаагчдыг орон сууцжуулах нөхцөл боломжийг хуулийн хүрээнд судлан ажиллаж байна.	~~30~~ +50.

	дэмжлэг үзүүлэх							
ЗОРИЛТ 3. ХУУЛИАР ОЛГОСОН НИЙТЛЭГ ЧИГ ҮҮРГИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛТЫН ХҮРЭЭНД:								
3	Зорилт 3.Хууль тогтоомжид заасан нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх							
3.1	Арга хэмжээ №.3.1 Шинээр батлагдсан хуулиуд болон боловсруулж буй хуулийн төсөл, бусад холбогдох хууль тогтоомжийн талаарх сургалт, хэлэлцүүлэг, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулахад тухай бүр дэмжлэг үзүүлэх	-	Хуулийн төсөлд санал өгсөн тоо	Тайлан хугацаанд Монгол Улсын Үндсэн хуульд оруулах өөрчлөлтийн төслийн талаарх олон нийтийн хэлэлцүүлгийг зохион байгуулж 432 иргэнээс санал авсан, Мөн газрын тухай багц хуулийн төслийн болон стандарт хэмжил зүйн хуулийн төслийн хэлэлцүүлэгүүдийг тус тус зохион байгуулж, саналыг нэгтгэн холбогдох байгууллагуудад хүргүүлсэн.	2-оос доошгүй	3-оос доошгүй	Шинээр батлагдсан хуулиуд болон боловсруулж буй хуулийн төсөл, бусад холбогдох хууль тогтоомжийн талаарх сургалт, хэлэлцүүлэг, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулахад тухай бүр дэмжлэг үзүүлэн ажиллаж байна. Тус хугацаанд Монгол Улсын Их Хурлаас санаачлан боловсруулсан "Эрүүгийн хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай", "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай", "Өмгөөллийн тухай хуулийн зарим заалтыг хүчингүй болсонд тооцох тухай" хуулийн төсөлтэй танилцаж санал өглөө. Мөн Татварын багц хуулиуд, Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд санал авах хэлэлцүүлгийг зохион байгуулж аймгийн хэмжээнд 800 иргэнийг хамрууллаа. Хэрэгжсэн	100
3.2	Арга хэмжээ №.3.2. Авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөө батлуулж, хэрэгжилтийг	-	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	95	90-ээс доошгүй	92-оос доошгүй	Авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг 3 зорилт 11 арга хэмжээний хүрээнд батлуулан хэрэгжилтийг зохион байгуулан ажиллаж байгаа бөгөөд сум, агентлагуудад тус	90

	зохион байгуулна.						төлөвлөгөөг хүргүүлэн тайлагнаж ажиллахыг чиглэл болголоо. Авлигын эсрэг үйл ажиллагааны 2025 оны төлөвлөгөөний жилийн эцсийн биелэлтийг гаргаж Khutulbur.iaac.mn цахим системд байршуулан ажиллалаа.	
3.3	Арга хэмжээ №.3.3. Хууль тогтоомж, бодлогын баримт бичиг, хэлтсийн болон Тамгын газрын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлтийг тогтоосон хугацаанд нэгтгэж, холбогдох хэлтэст хүргүүлнэ.	-	Тайлагналтын хувь	92	93	94	Хууль тогтоомж, бодлогын баримт бичиг, хэлтсийн болон Тамгын газрын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлтийг тогтоосон хугацаанд нэгтгэж БОНХОХ-т хүргүүлсэн.	100
3.4	Арга хэмжээ №.3.4. Хэлтсийн чиг үүргийн хүрээнд 2024 онд үүссэн баримт бичгээр хадгаламжийн нэгж бүрдүүлж байгууллагын архивт шилжүүлнэ.	-	Архив бүрдүүлсэн баримтын тоо	50	20-иос доошгүй	30-аас доошгүй	Хэлтсийн 2024 оны ирсэн бичиг явсан бичиг, захирамж нийт 25 боть бусад баримтуудыг архивын нэгж болгон байгууллагын архивд хүлээлгэн өглөө. Мөн 2025 оны архивын баримтын хөтлөх хэргийн нэрсийн жагсаалтыг шинэчлэн боловсруулан батлуулж ажиллалаа.	100
ЗОРИЛТ 4. ТӨРИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖИЙГ САЙЖРУУЛАХ ЗОРИЛТЫН ХҮРЭЭНД:								
4	Зорилт 4. Төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах							
4.1	Арга хэмжээ №.4.1. Хууль зүйн	-	Зөвлөгөө, өмгөөллийн үйлчилгээ	200	250-аас доошгүй	250-аас доошгүй	Аймгийн хэмжээнд улсын хоёр өмгөөлөгч ажиллаж байна. Улсын өмгөөлөгчдийг Төрийн	90

	туслалцааны тухай хуулийг сурталчлах, Хууль зүйн туслалцааны төвтэй хамтран ажиллаж, иргэдэд хууль зүйн туслалцаа үзүүлнэ.		үзүүлсэн хүний тоо				архивын байранд ажлын 2 өрөөгөөр хангаж, урсгал зардал, интернэт үйлчилгээг бүрэн хариуцаж, иргэдэд үйлчилгээ үзүүлэх, ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэн ажиллалаа. Хууль зүйн туслалцаа үзүүлэх чиг үүрэг, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлэх чиглэлээр эрүүгийн 33 хэрэг хүлээн авч үүнээс 8 хүн төлбөрийн чадвартай болох нь тогтоогдсон тул татгалзаж 20 хэрэг шүүхээр шийдүүлээд байна. Улсын өмгөөлөгчтэй хамтран 46 хүнд хууль зүйн анхан шатны зөвлөгөө өгч 48 хүнд эрх зүйн ач холбогдол бүхий баримт бичгийн эх боловсруулж өргөдөл, гомдол, хүсэлт нэхэмжлэл бичиж өгсөн. Аймгийн Цагдаагийн газарт үйлчлүүлэгчээс байцаалт авахад нь давтамжтайгаар үйлчлүүлэгчийн байцаалтад байнга оролцож, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газарт хоригдож байгаа үйлчлүүлэгч нартай тухай бүрд нь уулзаж зөвлөгөө мэдээллээр хангаж ажилласан байна. Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх чиглэлээр дараах ажлыг зохион байгууллаа. Хүүхдийг гэмт хэрэг зөрчлийн хохирогч болохоос сэргийлэх, насанд хүрээгүй буюу өсвөр насны хүүхдийг гэмт хэрэг үйлдэхээс	

							урьдчилан сэргийлэх, цахим гэмт хэргээс сэргийлэх зорилгоор 2025 оны 5р сард Ерөнхий боловсролын 2,4 р сургуулийн 9-11 дүгээр ангийн сурагчдад эрх зүйн мэдлэг олгох сургалт хийсэн байна. Үүнд үе тэнгийн дээрэлхэлт, Цахим орчны зохистой хэрэглээ, кибер гэмт хэрэг зэрэг сэдвүүдээр мэдээлэл хийж ажиллалаа. Мөн холбогдох асуудлаар Улсын өмгөөлөгчтэй тухай бүр хамтран ажиллаж байна.	
4.2	Арга хэмжээ №.4.2. Монголын Нотариатчдын танхимтай хамтран сумдын нотариатын үүргийг хавсран гүйцэтгэгч нарыг давтан сургалтад хамруулах	-	Зохион байгуулсан сургалтын тоо	1	1-ээс доошгүй	1-ээс доошгүй	Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын Хууль, эрх зүйн хэлтэс, Монголын Нотариатчдын танхимтай хамтран сумдын нотариатын үүрэг гүйцэтгэгч нарт “Нотариатын үйлдэл гэрчлэх арга зүй” сэдвээр чадавхжуулах сургалтыг зохион байгууллаа. Тус сургалтад сумдын Тамгын газрын дарга нар Хууль эрх зүй хариуцсан мэргэжилтнүүд нийт 30 албан хаагч хамрагдлаа.	100
4.3	Арга хэмжээ №.4.3. Нотариатын үйлчилгээг иргэдэд хүргэх ажлыг сумдад зохион байгуулна.	-	Үйлчилгээ үзүүлсэн иргэдийн тоо	1848	2500-аас доошгүй	2500-аас доошгүй	2025 оны хагас жилийн байдлаар аймгийн хэмжээнд Алтай, Баян-Уул, Бигэр, Бугат, Дарив, Дэлгэр, Жаргалан, Тонхил, Хөхморьт, Цогт, Чандмань, Шарга, Эрдэнэ, Цээл зэрэг 14 сумын Засаг даргын Тамгын газрын дарга, Хууль, эрх зүй хариуцсан мэргэжилтэн нар нотариатчийн үүргийг хавсран гүйцэтгэх ажлыг хийж байгаа бөгөөд Халиун, Есөнбулаг,	90

							Төгрөг, Тайшир сумууд болон Баянтоорой, Гуулин тосгонуудад нотариатчийн үүргийг хавсран гүйцэтгэгч ажиллаагүй байна. Тайлант хугацаанд аймгийн хэмжээнд 5 төрлийн үйлчилгээг нотариатын тухай хууль, "Нотариатын үйлдэл хийх заавар"-ын дагуу үзүүлсэн бөгөөд үүнээс Хуулбарын үйлчилгээ 295, Итгэмжлэлийн үйлчилгээ 229, Гэрээ, хэлцлийн үйлчилгээ 393, Гарын үсгийн баталгаа 121 үйлчилгээг тус тус 1062 иргэнд үзүүлсэн бөгөөд нийт 1,440,020 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэн ажилласан байна.	
4.4	Арга хэмжээ №.4.4. Цахим гарын үсэг олголтын хувийг нэмэгдүүлэх	-	Олгосон хувь	90	92-иас доошгүй	92-иас доошгүй	Тайлант хугацаанд Улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон тоон гарын үсгийн ач холбогдлын талаар 1500 гаруй иргэнд мэдээ мэдээлэл хүргэж, цахим иргэний үнэмлэхийн санах ой буюу чип, ухаалаг гар утасны аппликэйшнээр /gsign/ дамжуулан 4066 иргэнд тоон гарын үсэг олгосон байна.	90
4.5	Арга хэмжээ №.4.5. Аймгийн Засаг даргын захирамж албан даалгавар гаргах журам, Гэрээ хянах бүртгэх журмыг хэрэгжилтийг хангаж	-	Хэрэгжилтийг хангаж ажилласан байдал	-	90-ээс доошгүй	90-ээс доошгүй	Аймгийн Засаг даргын захирамж албан даалгавар гаргах журам, Гэрээ хянах бүртгэх журмыг хэрэгжилтийг хангаж ажиллаж байна.	100

	ажиллана.							
4.6	Арга хэмжээ №.4.6. Аймгийн Засаг даргын захирамж, албан даалгаврын бүртгэлийг хөтөлж, ил тод байдлыг хангана.	-	Байршуулах ёстой захирамжид байршуулсан захирамжийн эзлэх хувь	Байршуулах ёстой захирамжийг ЗДТГ-ын албан ёсны веб сайтад 100 хувь, Шилэн дансанд 100 хувь байршуулсан байна.	100	100	Тайлант хугацаанд Аймгийн Засаг даргын 350 захирамжинд дугаар олгон бүртгэл хөтлөн ажилласан бөгөөд тус хугацаанд албан даалгавар гараагүй байна. Аймгийн албан ёсны цахим хуудсанд сар бүрийн 5-аас өмнө ил тод байдлыг хангаж аймгийн Засаг даргаас батлагдан гарсан захирамж, албан даалгаврыг байршуулан ажиллаж байна.	100
4.7	Арга хэмжээ №.4.7. Аймгийн Засаг даргын шийдвэрийн лавлагаа олгох ажлыг хэрэгжүүлнэ.	-	Лавлагаа олгосон хүний тоо	-	50-аас доошгүй	100-аас доошгүй	Аймгийн Засаг даргын шийдвэрийн лавлагааг 25 байгууллага хувь хүнд олголоо.	100
4.8	Арга хэмжээ №.4.8. 2024 оны 4 дүгээр улирал, 2025 оны эхний 3 улиралд гарсан захирамж, албан даалгаварын биелэлтийг нэгтгэж, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийлгэх	-	Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийлгэсэн тоо	4	4	4	Аймгийн Засаг даргын захирамж, албан даалгаврын хэрэгжилтийг хангаан Архив албан хэрэг хөтлөлтийн стандарт болон бүрдлийг сар бүр Хяналт, шинжилгээ үнэлгээний хэлтэст хянуулж байгаа бөгөөд 1 дүгээр улирлын биелэлтийг 2025 оны 04 дүгээр сарын 15-нд Хяналт, шинжилгээ үнэлгээний хэлтэс хүргүүлж тус хэлтсээс ирүүлсэн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. 2 дугаар улирлын биелэлтийг авахаар хэлтэс тус бүрээр нь картлан нэгтгэж, 7 дугаар сарын 15-аас өмнө тайлагнахаар хэрэгжилтийн шатанд явж байна.	100
4.9	Арга хэмжээ	-	Тайлан,	62	Сарын тайлан	Сарын тайлан	Тайлант хугацаанд 7 хоногийн	90

	№.4.9. Сарын мэдээ, 7 хоногийн мэдээг тогтмол гаргаж, мэдээлэн ажиллана.		мэдээний тоо		6, 7 хоногийн тайлан 25-аас доошгүй	12, 7 хоногийн тайлан 45-аас доошгүй	мэдээг хэлтсийн болон холбогдох газруудаас авч нэгтгэлийг хийн 24, 7 хоногийн мэдээг гаргаж удирдлагуудад танилцуулж албажуулан ажилласан. Сарын мэдээг 12 удаа нэгтгэн гаргаж Төрийн захиргааны удирдлагын хэлтэст хүргүүлсэн.	
5	**ЗОРИЛТ 5.“ТӨРИЙН АЛБАНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬ, САЛБАРЫН ХУУЛЬ, ДАГАЛДАН ГАРСАН ХУУЛЬ ТОГТООМЖИД ЗААСАН МЭДЛЭГ ЧАДВАРЫГ ЭЗЭМШИХ, ТАСРАЛТГҮЙ ХӨГЖҮҮЛЭХ” ЗОРИЛТЫН ХҮРЭЭНД**							
5.1	Арга хэмжээ №1. Эрхэлсэн ажлын хүрээнд цахим, болон танхимын сургалтад хамрагдана.	-	Танхимын болон цахим сургалтад хамрагдсан байна.	Мэдлэг ур чадвараа дээшлүүлсэн байна	2-оос доошгүй	3-аас доошгүй	Тус ажлын хүрээнд Авлигатай тэмцэх газраас зохион байгуулсан 2 удаагийн цахим сургалт, ISO эрсдэл тооцох арга цахим сургалт, Жендерийн цахим сургалт, Монополын эсрэг газраас зохион байгуулсан 1 цахим сургалт болон холбогдох бусад газраас зохион байгуулсан 5 удаагийн танхимын сургалтад тус тус хамрагдлаа.	100
5.2	Арга хэмжээ №2. Байгууллагаас зохион байгуулж буй нэгдсэн арга хэмжээнд оролцох.	-	Оролцсон арга хэмжээний тоо	Нэгдсэн арга хэмжээний оролцоо хангагдаж, мэдлэг ур чадвараа нэмэгдүүлэх боломж бүрдсэн байна.	2-оос доошгүй	3-аас доошгүй	Байгууллагаас зохион байгуулж, хэрэгжүүлж буй ажилд тухай бүр хамрагдсан. Үүнд “Аварга малчдад шагнал гардуулах ёслолын арга хэмжээ”, “Алдарт эхийн одон гардуулах ёслолын арга хэмжээ”, Цагаан сарын нэгдсэн золголтын арга хэмжээ, “Шугаман бүжиг” зэрэг арга хэмжээнүүдэд оролцлоо. 2025 оны 10 дугаар сарын 30-ны өдөр Нийслэлийн өмчит **“Улаанбаатар хөрөнгө оруулалт менежмент” ҮЦК ХХК**-тай байгуулсан хамтын	100

							ажиллагааны санамж бичгийн хүрээнд **“Хөрөнгийн зах зээлээс төсвийн бус эх үүсвэр татах, хөрөнгийн зах зээлд оролцох зөвлөх үйлчилгээ”**-ний талаар танилцуулах, мэдлэг олгох зорилготой сургалтыг аймгийн төвд амжилттай зохион байгууллаа. Мөн 2025 оны 10 дугаар сарын 08-нд “Хиймэл оюун ухааны сургалт”-д тус тус хамрагдсан байна.	
ДУНДАЖ ОНОО:								**92.2**

ТАНИЛЦСАН:
АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА .... / Ш.ЭРДЭНЭБАТ/

(Албан тушаал) *(Нэр, гарын үсэг)* *(Огноо)*

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:
ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ХЭЛТСИЙН ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ .... / Н.ЭРДЭНЭ-ОЧИР/

2025. 10. 03.

(Албан тушаал) *(Нэр, гарын үсэг)* *(Огноо)*